

Избор најбажнијих бести из часописа

РЕФОРМЕ СЕ НАСТАВЉАЈУ ФИНАНСИРАЊЕ ПРЕДУСЛОВ ЗА СВЕОБУХВАТНУ РЕФОРМУ

Оружари: Да ли сте задовољни степеном реформи у Војсци СЦГ и ходите ли реформе наставити у истом смеру?

Министар Станковић: Потреба реформи у систему одбране усаглашена је на највишим нивоима у државама чланицама и за њу постоји консензус. Међутим, још увек не постоји потребан законски или правно-регулативни оквир за потпуну реформу система одбране. У том смислу реформа Војске СЦГ усмерена је на смањење броја јединица и припадника Војске, на формирање јединица способних да реагују у кратком времену, које су високопокретљиве, опремљене и оспособљене за мисије и задатке који се постављају пред њима. Такође, унутрашње промене организације обезбедиће максималне резултате у раду са повећањем ефикасности и рационалности. Реформа, сама по себи, може да траје неколико година, у неколико тачно дефинисаних етапа. Предуслов за свеобухватну реформу јесте финансирање, за које знамо да није доволно и да је врло рестриктивно. Реформе ће се наставити и у будућем периоду, израдиће се Стратегијски преглед одбране, треба да се усвоје Закон о Војсци и Закон о имовини, као и друга документа која ће детаљно представити реформске кораке у три етапе - 2007., 2010. и 2015. година.

Оружари: Како видите будућност одбрамбене индустрије у контексту реформи система одбране. Какво је Ваше мишљење о могућности приватизације предузећа одбрамбене индустрије?

Министар Станковић: Будућност одбрамбене индустрије треба да се материјализује кроз Концепт реструктуирања, који је напр. подржала Влада Републике Србије. Одбрамбена индустрија треба да буде тако дефинисана да одговара свим или бар делу потреба Војске СЦГ. Ако представници одбрамбене индустрије производе асортиман наоружања и војне опреме који је доволjan за подмиравање основних потреба војника будућности (стрељачко наоружање и муниција, лако и преносно ракетно наоружање и муниција, барутни, експлозивни, артиљеријско, тенковско и минобаџачко оруђе и муниција, заштитна средства - балистичка опрема, опрема против дејства НХБ оружја, одећа, обућа, итд.) онда ће Министарство одбране подржавати све напоре усмерене на опстанак таквих капацитета. Међутим, сведоци смо да се техничко-технолошки напредак у сferи наоружања и војне опреме помера ка софистицираним борбеним системима, па се поставља питање - могу ли домаћа предузећа одбрамбене индустрије да издрже конкуренцију страних предузећа, великих и познатијих компанија у обезбеђењу војника будућности? Реформе у систему одбране имаје и реперкусије и на наша предузећа одбрамбене индустрије. То ће се, најпре, десити када се донесе коначна одлука о пренаоружавању, тј. замени старијих генерација наоружања и војне опреме, када се коначно дефинише бројно стање Војске по количинама и врстама Војске за период од најмање двадесет година. Што се тиче приватизације, то је економска мера када предузеће не могу сопственим snagама и капацитетима да превазиђу ситуацију лошег

Министар Одбране Зоран Станковић

пословљања, када не могу да изађу из кризе, када морају да отпусте велики број запослених зато што су технолошки вишак, као и да санирају финансијско стање. Приватизација у неким земљама није се показала правом мером за оживљавање капацитета одбрамбене индустрије и то је довело до потпуног уништења тих предузећа. Познати су неуспешни примери приватизације одбрамбене индустрије у Бугарској, Румунији, Польској... Концепт реструктуирања предузећа одбрамбене индустрије мора се окончати по свим елементима, посебно по питању финансијске и организационе консолидације, уз решавање социјалног програма. Тек после тога може се размишљати да ли је приватизација оправдана, има ли заинтересованих домаћих и страних инвеститора и који су резултати очекују.

Пушка M21 и подцевни баачипак неусаглашени?

Застава оружје Д.П. је развила уз подршку Министарства одбране компоненте за модел опремања војника XXI века. (Пушка M21, подцевни баачипак, итд.) Какво је Ваше виђење, да ли ће у следећој години почети опремање Војске СЦГ овим средствима?

За похвалу је да је Застава оружје развила нове производе и тиме доказала да традиција дуга преко 150 година

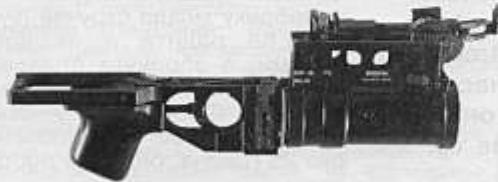
наставак на страни 4 →

ИНТЕРВЈУ СА МИНИСТРОМ ОДБРАНЕ СЦГ

Наставак са стране 2...

не може лако да се заборави. Вишедеценијска остварења многих генерација радника говоре да је Застава постала светски бренд и да многе светски познате компаније хоће сарадњу, заједнички наступ, куповину оружја.

По питанју пушке M21 и подцевног баџача, колико је мени познато, то су производи који се сврставају у Модел војника за XXI век, Војска ће дефинисати стварне потребе и наравно, наручићи те производе из Заставе. Али, треба напоменути да Застава не чини много на путу увођења ових средстава НВО у Војску, јер ни после више од годину дана није елиминисала све недостатке који су констатовани при условном усвајању пушке M21 у наоружање. Слично је и са подцевним баџачем - ви производите модел који се

базира на руском решењу а у интеграцијама са Западом захтева се америчко решење. То су неусаглашености које се морају решити конкретним захтевом Војске СЦГ, а опремање ће почети када Генералштаб искаже потребе, када се за те потребе обезбеде финансијска средства и када са Заставом

материјална ситуација у Застави решаваће се као и у осталим предузећима у Србији, с тим што ће се водити брига о тав. елементу националне самодовољности што подразумева да држава улаже и штити подстицајним мерама сопствене капацитете који представљају национални интерес. Цивилни и војни делови предузећа морају се одвојити а да се не наруше технолошки процеси, да се не поремете производне линије и успостављени токови људи и материјала. У цивилним деловима немамо интерес, али у војним имамо, због задовољења исказаних потреба за конкретним производима. Међутим, те потребе нису бесконечне, а знајући финансијску ситуацију и рестриктивни буџет не може се очекивати да Застава буде стимулисана да производи наведене пушке будућих тридесет година. Значи, иновације и технолошки пророди у нове производе морају се увести што пре, што поред захтеваног квалитета,

... Ако представници одбрамбене индустрије производе асортиман наоружања и војне опреме који је довољан за подмиривање основних потреба војника будућности ... онда ће Министарство одбране подржавати све напоре усмерене на опстанак таквих капацитета...

... Застава још није отпуштила онолики број запослених колики је договорен са Владом Републике Србије и то мора да уради што пре...

... Знајући финансијску ситуацију и рестриктивни буџет, не може се очекивати да Застава буде стимулисана да производи наведене пушке будућих тридесет година...

буђе склопљен уговор о производњи, односно испоруци.

Застава оружје Д.П. се налази на путу опоравка. Око 900 радника је добровољно напустило фабрику уз подстицајне отпремнине. Министарство одбране је номинован власник, оно што највише занима запослене је на који начин ће у будућности бити решавани исказани вишкови?

У Концепту реструктуирања, са којим су ме стручна лица у Министарству одбране упознала, тачно је наведено колики број запослених представља вишак у 6 предузећа у Србији. Према Концепту, Застава још није отпуштила онолики број запослених колики је договорен са Владом Републике Србије и то мора да уради што пре. Организациона, финансијска и укупна

обезбеђује и неопходну конкурентност производа.

Фабрици Застава оружје Д.П. је и даље потребна помоћ државе. Један од видова помоћи је уступање оружја са војних стокова које би фабрика рефреширала и пласирала на тржиште. Да ли ће у томе имати вашу подршку?

Питање стокова наоружања и војне опреме у Војсци је дискутиабилно са аспекта трошкова чувања у магацинима, одржавања у заводима или предузећима, очувања преосталих ресурса или проглашавања неперспективним и неупотребљивим. Оно што интересује Заставу, као и предузећа која се баве спољнотрговинским прометом, јесте уступање залиха оружја које је некад произвела, а сада би могла да их уз мало дораде пласира на страна тржишта. То мора да се дефинише конкретним уговорима, конкретним захтевима, и наравно, ценом која подразумева потпуnu финансијску компензацију у релацији узето-враћено. Значи, ако се Застави одобрbi да са стоком Војске изузме одређenu количину оружја за које је заинтересована или је пронаша купца, Застава мора да испоручи одређenu, ценовно одговарајућу, количину производа за које је Војска заинтересована. То је уговорна обавеза која подразумева две стране и свака страна мора да је поштује. У наредном периоду, према добијеним захтевима, испитаћемо могућност да и на тај начин помогнемо, колико је то могуће, у финансијској и другој консолидацији Заставе и других предузећа. Министарство одбране имаће разумевања за захтеве који су реални и о томе ћemo се договарати.

За "Оружаре" разговор водила: Сања Антонијевић

На добром пути

Југослов
Ристић

Фабрика има производ са квалитетом прихватљивим на светском тржишту, може да прода више него што може да произведе и има велике развојне потенцијале. Држава је већински власник капитала, а они не мари за све то.

**Обновити радну снагу,
довести у Фабрику
младе стручне људе
који ће радити и на
новој опреми, а
збринути старије и
болесне.**

Ништа није завршено, али на добром путу - гласио би сажет извештај о тренутном стању у Фабрици. Шта ће Синдикат морати да ради у овој години? Као и у протеклим годинама мораће да натера државни апарат да има одговоран однос према овој Фабрици. Обезбедити субвенције без којих знамо да не можемо, намеће се као приоритетни задатак. Став изречен у Министарству привреде, да за нашу Фабрику нису предвиђене субвенције у 2006.г., а како сазнајемо под притиском међународне заједнице, највише говори о немоћи државе и небризи најодговорнијих за државу. Ова Фабрика је симбол државности већ 153 године. Овако поједностављен циљ, прво изречен за 2006.г. јесте важан, али још је важније имати визију будућих догађања и управљати се према томе.

Терет који је Синдикат преузео у протеклиим годинама мора се све више преносити на пословодство. Привидно тиме ће се слабити моћ Синдиката, али ће јачати моћ Фабрике, што нам је крајњи циљ. Шта је по нашем мишљењу најважније у наредном периоду. У ери своопште глобализације остати сам значи пропасти, зато се Фабрика мора повезати са најмоћнијим компанијама из ове области. Значајан помак начињен је са компанијом "Ремингтон" али недовољан, и ту је улога пословодства од пресудног значаја. У том повезивању не смемо да закаснимо. Обновити опрему и радну

снагу намеће се као императив. Средства за обнављање опреме сами не можемо да обезбедимо, то може да учини држава, која очигледно то не жели, или нека од великих светских компанија која би у томе пронашла свој интерес.

Обновити радну снагу, довести у Фабрику младе стручне људе који ће радити и на новој опреми, а збринути старије и болесне. Ако знамо да је у сличним Фабрикама у свету просек старости запослених око 25 година, онда пут постаје јасан.

Зато морамо запошљавати младе, извршавати бар део овог плана који можемо, а изборити се за што повољнији статус оних који морају да оду.

мерају да су. Шта рећи о људима који представљају државу, ако зnamо да ова Фабрика има производ који има квалитет прихватљив на Светском тржишту, што баш у Србији није уобичајено, може да прода више него што може да произведе и има велике развојне потенцијале. Држава је већински власник капитала, а они не маре за све то. Мислим да су тиме сами о себи све рекли.

Mи који смо у фабрикама, морамо се припремити за један суровији свет од оног на који смо навикли а у коме су већ млади нараштаји у овој земљи и шире.

Покушати конзервирасти стање и зауставити време јесте сигуран пут у нагло пропадање. Тежити томе и служити се демагогијом је само једноставно. За овај дуги пут, пут успеха потребан је разум.

Издавач: Синдикална организација Застава Оружје. **Главни уредник:** Југослав Ристић
Сарадници: Сања Антонијевић, Јасна Милановић, Душлица Радуловић, Техничка припрема: Невен
Петровић, Верољуб Јецић, насловна страна: Милош Поповић, карикатуре: Зоран Ивановић стр
16, Иван Радуловић, стр 10 фотографије: Радосав Миладиновић, Адреса: Трг Тополиваца 4,
Телефон/факс: 034/323-059, e-mail: sindznp@verat.net WEB: www.oruzari.co.yu

РАПОРТ

Петак, 13.01.2006.год. - Улазак у нову пословну годину започео је првом испоруком за Ремингтона. Иако је роба из фабрике кренула у петак, 13. јануара,

Паковање робе за Remington

то очигледно није био баксузни дан за Заставу оружје. Кренуло је, рекло би се, добро, али на жалост остали су многи нерешени проблеми који утичу на судбину фабрике. Ово је пак резултирало чињеницом, да иако већи део фабрике није радио до 16. јануара синдикалне активности крену готово првог радног дана.

Утовар робе за Remington

Уторак, 17.01.2006.год. - Одржан састанак Одбора Синдикалне организације Застава оружје на коме је донета одлука да се на Скупштину синдиката позове Градоначелник Верољуб Стевановић, како би му се упутио захтев да иницира састанак са Министром привреде, чија би тема била добијање неопходних субвенција за Заставу оружје за 2006. годину. Друга битна тема је била покретање поступка за коначно разграничење имовине бивше групе Застава.

Среда, 18.01.2006.год. - Одржана Скупштина Синдикалне организације уз присуство Директора

фабрике Драгољуба Грујовића и Градоначелника Верољуба Стевановића. Теме састанка: субвенције за 2006. годину за Заставу оружје и покретање процеса разграничења имовине бивше групе Застава. Добијена су чврста обећања Градоначелника да ће се заузети при решавању оба питања (Опширније у наставку, Страна 9. - Интервју са Градоначелником).

Четвртак, 26.01.2006.год. - Одржан састанак одбора синдикалних организација Застава аутомобили, Застава камиони и Застава оружје. Договорена је стратегија о заједничком наступу према Влади Републике Србије с циљем добијања субвенција за све три фабрике.

Петак, 03.02.2006.год. - Одржан састанак Синдикалних организација Застава аутомобили, Застава камиони и Застава оружје, уз присуство представника Скупштине града и народних посланика у републичкој скупштини из Крагујевца. Од народних посланика је затражено да искористе свој утицај и помогну овим фабрикама у решавању проблема.

Затражено је, такође, да уколико Влада не одговори позитивно на захтеве ове три фабрике народни посланици ускрите подршку Влади Србије. На захтев синдиката посланици су одговорили позитивно.

Последња контрола испоруке за Remington

Активности Синдикалне организације Застава оружје нису остале незапажене и на вишим инстанцима Самосталног синдиката металаца. Ово је резултирало чињеницом да је на место председника Градског већа металаца изабран Витомир Гламочек. Избори на вишим инстанцима још увек су у току.

ЧЛАНСТВУ

Интервју са Градоначелником

...са овом фабриком имамо изузетну сарадњу...

Оружари: Да ли можемо очекивати вашу потпуну подршку за добијање субвенција?

Верольуб Стевановић: У то ваљда не треба нико да сумња. Захтеви су по мени сасвим оправдани и мислим да би при додели субвенција требало би да се поштује принцип да њих треба дати пре свега онима који су у узлазној путањи, тј. излазе из тешкоћа. Дакле, требало би максимално помоћи one који иду напред и где су резултати видљиви. Не могу да схватим да то Влада до сада није на прави начин усмеравала и очекујем да ће помоћ "Наменској" да дође. Ми ћemo учинити све да се то деси и да се избегну протести који никоме нису потребни, а да ове субвенције које су довољне да ова фабрика изађе из проблема а које при том нису ни тако велике, стигну на време у фабрику. Очекујем да ће фабрика након тога, на крају године бити у стању да нормално функционише.

Можемо ли очекивати да ће Скупштина града бити иницијална каписла за коначну поделу и разграничења власништва над имовином бивше групе Застава?

Начелник генералштаба у посети фабрици

Прво не могу да схватим да људи у фабрици не могу да седну и да се као људи договоре. То најискреније мислим, при чему се то највише односи на људе из АД, јер су они били некад "капа". Свакоме је ваљда важно да зна колика му је и каква имовина, посебно у тренутку када треба ући у процес приватизације. Сигурно ћу бити тај који ће тражити да разговори на ту тему започну и да

Градоначелник на Скупштини синдиката

се при том нађе нека разумљива мера, уз то тражићу и да се и захтеви Града испоштују. Мени је исто толико стало до ове фабрике колико и до самог Града. Претпостављам да је свим грађанима овог Града исто тако стало да овај град добро функционише и у складу с тим мислим да ни Директору ове фабрике ни Председнику синдиката ништа мање није стало до Града него мени. И обратно, мислим да свима треба да буде јасно да ни мени ништа мање није стало да ова фабрика добро функционише него њима.

Стварно очекујем да се ти разговори заврше тако што ће се коначно разграничити имовина и што ће сви условно речено бити задовољни. Поделу би требало извршити по неком принципу који има логике, а мислим да се тај принцип може успоставити узимајући у обзир чињенице како и кад је шта почело и ко је и колико шта користио. Мислим да тако можемо да нађемо заједнички језик поготову за ово што је у Београду.

Пример уметничког рада у нашој фабрици, још једна креација наших пратилаца, по кому је фабрика поимаша у свету

Видите ли помаке у пословању Заставе оружје и како се то одражава на Град?

Ми са овом фабриком имамо изузетну сарадњу и ја се заиста захваљујем на тој сарадњи људима из наменске. Помаци су заиста очигледни. Било је доста муке. Вероватно би помаци били и већи да су неке ствари биле до краја отпуштоване, тј да су одржана обећана дата овој фабрици, при чему мислим пре свега на оних 75 милиона који ни данас нису стигли у фабрику, а било је важно да стигну још тада, што би вероватно у том тренутку био замајац да се неке ствари брже закотрљају па би и резултати били видљиви. Но и без тога свако ваљда види колико је ова фабрика напредовала и колико је ситуација боља у односу на прошлу годину.

ПЛАТА МОТИВИШЕ РАДНИКЕ

Задатак истраживања "Мотивисаност запослених у ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ, Д.П.", које је спроведено у складу са "Радним упутством за побољшање задовољства запослених", био је да утврди на који начин се може унапредити рад запослених тако да се постигну бољи резултати у пословању Предузећа.

Да би Предузеће добило жељено понашање запослених (већу радну ефикасност, задовољство послом) мора да пронађе начине да такво понашање буде праћено одговарајућим, за раднике привлачном наградом.

Мотивисаност за рад је категорија која произилази из односа појединца према раду и његове спремности да се ангажује у остварењу циљева рада.

Између мотивације за рад и продуктивности у уобичајеним околностима се успоставља висока међусобна повезаност, иако на радну ефикасност не утичу само спремност извршилаца, већ и чиниоци као што су способност, знање, организација посла и слично, ипак, мотивација је од важног, а често и кључног значаја.

Задовољство послом подразумева емотивну везаност радника за посао.

Наše истраживање је обухватило 130 запослених следеће квалификационе структуре: неквалификовани радници -5; ПКР-13; КР-25; ВКР-25; ССС-10; ВС-9; ВСС-43.

Највеће подударање у ставовима јесте у висини зараде која утиче у великој мери на ангажовање запослених. Изузетак је група запослених са високом стручном спремом која висини зараде придаје мањи значај, у односу на запослене ниже степена образовања. Ипак, проценат испитника који сматрају да нису одговарајући награђени за рад је изузетно висок (89%), и то указује на могући узрок недовољства и на присуство елемената који негативно утичу на задовољство запослених и њихов допринос на раду.

Однос са непосредним руководиоцем већина је позитивно оценила. Као најчешћи разлог несугласица су различити погледи на организацију посла, којом је у већој или мањој мери

нездовољно више од половине испитаника. Највише примедби о начину организовања посла имали су запослени са високом стручном спремом.

Погодности као што су - новчана стимулација, могућност решавања стамбеног питања, боља информисаност запослених о питањима која су везана за будућност Предузећа, могли би позитивно да утичу на мотивацију за рад једног броја запослених.

Када је реч о утицају услова рада на мотивисаност радника приметна је разлика у ставовима између запослених ПКР, КР и ВКР стручне спреме и запослених ССС, ВС и ВСС стручне спреме. Као што се и очекивало, рад у отежаним условима (хладне, недовољно осветљене просторије), лоша опремљеност машинама и алатима за рад, недостатак ХТЗ опреме (недостатак рукавица, радних мантила) наши радници у производњи истичу као проблеме који поште утичу на њихову радну ефикасност.

С друге стране, недостатак рачунарске опреме и стручне литературе, друга група испитника (ССС, ВС и ВСС) наводи као разлоге за могуће нездовољство. Они су, међутим, изразили жељу за стручним усавршавањем, као и за стицањем (усавршавањем) знања страног језика и рада на рачунарима.

Отклањање елемената који негативно утичу на мотивисаност запослених (уз анализу различитих ставова "производних" и "непроизводних" радника о одређеним питањима) довело ће до смањивања применењеног нездовољства радника, њиховог већег ангажовања при извршавању постављених радних задатака, што се мора позитивно одразити на побољшање пословања Предузећа уопште.

Из тих разлога и "Радно упутство за побољшање задовољства запослених" предвиђа доношење одлуке (директора Предузећа) о примени мера ради побољшања задовољства запослених. То је и учињено. Организован је курс енглеског језика и обука за рад на рачунару, набављена је и одређена ХТЗ опрема, и најважније, коригована је висина зараде кроз њено повећање.

Аутор истраживања: Катарина Јаковљевић

По Одлуци директора Предузећа, ради побољшања задовољства запослених организован је почетни курс енглеског језика. "Курс је похађало 35 полазника, за које су директори целина проценили да би основно знање енглеског језика унапредило њихов рад - каже **Кристина Јовановић**, дипл.проф.енглеског језика и књижевности, инструктор предавач на курсу. Обука је трајала шест месеци, предавања су одржавана два пута недељно и свим полазницима су на крају уручені сертификати." С обзиром на то да је одређени број запослених изразио жељу да стекне основно знање из енглеског језика, што до сада нису били у прилици, Синдикална организација ЗАСТАВА ОРУЖЈЕ, Д.П. им је изашла у сусрет и организовала серију предавања. Преко 200 запослених, подељених у неколико група, обуку коју је одржала Кристина Јовановић, с успехом приводи крај. Братислав Ђорђевић, Главни опитни инжењер запослен у РЈ Развој производа, један од полазника курса израджава задовољство резултатима и стеченим знањем, уз сугестију да би полазници курса морали дисциплиновање да користе ову прилику коју им је омогућио Синдикат, да унапреде своје познавање страног језика. "Уколико буде организован виши курс енглеског, са задовољством ћу присуствовать настави."

